

Dragi tovariši sekretarj!

Tvoja pisma so me razveselila. Polna so optimizma in polna. Tako tudi mora biti. Čeprav je čas resen, pa vendar ni tako resen, da bi morali izgubljati glavo. Nasprotno. Z optimizmom in poletom bomo premagali vsako oviro, pa četudi bi bila še večja kot je. So pa resda precej velike. Najprej so v gospodarstvu. Ne gre nam tako kot bi si želeli. Tudi pri vas ni boljše. Pišeš, da ste marsikaj storili, da bi odpravili neurejenost in povečali odgovornost, pa spet ne gre tako kot bi moralo iti. Razpravljali ste o nalogah, ki izhajajo iz letošnjih resolucij, ki urejajo odnose v gospodarstvu in iz sklepov IV. seje predsedstva CK ZKJ in 10. seje predsedstva CK ZKS. Takrat se ti je zdelo, da so tovariši komunisti, praviš pa da je bilo na tej seji tudi veliko članov vašega kolektiva, ki niso člani ZK, razumeli, da gre za resne zadeve in da se ni moglo več sprenevedati in se ravnati po tistem starem reku: »Preložimo skrbni na tuja ramena.« Toda kot praviš, se ti je to le zdelo. Spet se je kdo ve kotik že, pokazala stara bolezen. Resni smo dokler razpravljamo, takoj po razpravi pa postanemo neresni, še posebej ko bi morali izpolniti svoja stališča. Kaže, da smo pozabili, da smo partija, ki spoštuje demokratični centralizem, partija, ki ni revolucionarna in udarna le v besedah, temveč predvsem z dejanji in pri delu. Toda vaša organizacija ni taka. Takoj ko je zaškrbilo, so začeli prav tisti komunisti, ki so najresnejše poudarjali resnost nalog iz omenjenih resolucij in plenumov, iskati vzroke in odgovornost povsod drugod, le pri sebi ne. Tako je čez noč postal krivec za neuključnost skupnost, ki tega nima sistemsko urejenega, čeprav se, kot pišeš v pismu, sami niti za hip niso vprašali, zakaj niso poravnali dobre stare milijarde dolgov, kajako pa, ker so drugi njim dolžni nekaj manj kot milijard. Prav tako so ti tovariši začeli obtoževati vse odgovorne, od občine do federacije, da so krivi, ker se kopitijo zaloge, ker prodaja ne gre tako kot je šla, niso pa se vprašali kako so te zaloge nastale. Kje pa! Njim je dovolj, da prevržejo odgovornost na drugega, da bi tako prikrili svoje napake. Teh pa ni lahko skriti. Vsi vemo, da so zaloge nastale zaradi previsokih cen. To vedo tudi oni, pa vendar se kot slepci zaletavajo v nove podražitve, da bi tako uravnovesili vsaj finančne račune, čeprav jim je jasno, da fizičnih in drugih računov z njimi ne bodo mogli uravnovesiti. Če jim omeniš cene, postajajo zadržani.

NAŠE DOPISOVANJE

Pismo mojemu sekretarju

čni. Takrat so volkovi, ki grizejo celo v zrak. Postanejo do konca nekritični. Napadajo vse kar je dobrega v tej naši družbi, toda le v majhnih skupinah, samo med svojimi somišljeniki. Napadajo celo najbolj odgovorne. Vsi drugi so krivi, sami pa nedolžni. Takrat se ti zdi, kot praviš sam, kot bi bila njihova dolžnost spreminjati zlato v blato, čeprav bi morali delati drugače: iz blata zlato. Pa ni tako. Pa še nekaj te skrbi v njihovem ravnanju: nenehno zahtevanje vse višjih osebnih dohodkov in izdatkov za skupno porabo. Pa kako spretno znajo to spleitati. Pravi socialni demagogi so. Povežejo se s tistimi delavci, ki imajo najnižje osebne dohodke in najdlje na osebnih dohodke. Njim primaknejo kakšnih 10 starih tisočakov, sebi pa tudi desetkrat toliko. Vidiš, praviš, da je med njimi ostalo le še malo tistega, kar bi morala biti odlika vsakega komunista, toda ti se ne vdaš. Vse kar bi želel zvedeti je, ali so ti tovariši zares lahko komunisti. Saj igrajo na karte tako kot bi bili v neki drugi družbi, ne pa v naši, ki je socialistična in ki jo vodi partija. Zato me sprašuješ, kaj bi storil jaz?

Ker sem prej govoril kar tako v eni sapi, mi dovoli najprej, da si malo oddahnem in potem na kratko odgovorim na tvoja številna vprašanja. Najprej sem prepričan, da se z vso pravico jeziš nanje in zahtevaš, da je treba zadevo urediti. Če ne bomo delali tako, ne bomo nikoli vedeli, kdo je kriv teh naših gospodarskih razmerah. Ali zares tisti, ki se ukvarjajo s sistemi, ali pa tisti, ki ne znajo, ali pa nočejo uveljaviti novih sistemov, temveč delajo tako kot so delali pred petimi ali desetimi leti. Očitno pa je pri vas veliko napak, ki spodbujajo takšne razmere pri nas. To je neuključnost, ki jo obnavljate s svojo neodgovornostjo, potem so to želje po višjih cenah in njihovo uresničenje. Svoje podražitve odobravate, nad drugimi se zgražate, kajti zdaj se vam, da je za tuje podražitve kriva družba, vaše pa so rešitve za vas, tisti rešili pas s katerim boste izplačali na obalo sladkih laži. Vaši odgovorni tovariši so celo tako neodgovorni da so povečali osebne dohodke, kar je zares zaskrbljujoče. Če je tako, potem recite tovarišem, naj vrnejo partijske legitimacije in se umaknejo z odgovornih delovnih mest, kajti tisto kar delajo nima nobene zveze s partijsko disciplino in partijskim ravnanjem. Če ti tega ne bodo verjeli, potem jim preberite sklepe 26. razširjene seje izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ, pa naj se sami prepričajo. Do takrat pa ostani prav tako optimističen in ne izgubi volje. Piši mi, kaj so storili ti tovariši. Mnogo pozdravov!

Tvoj urednik

Razvoj teče

Družbena politika Jugoslavije in SR Slovenije v juniju

S pričujočo številko uvjamo v Dogovore mesečni notranjepolitični komentar, ki bo skušal zaobjeti najpomembnejša družben dogajanja v Jugoslaviji in SR Sloveniji, seveda s posebnim oziranjem na to, kako je integralen del teh dogajanj tudi življenje v naši občini. Preciznejše povedano, redni mesečni komentar v Dogovorih bo zavaljal dogodka, ki so se zvrstili do petindvajsetega v minulem mesecu, kajti razumljivo je, da je vsak zadnji teden meseca gradivo našega časnika že v tisku. Ne želimo, da bi zvenelo kot vneprejšnje opravičilo, če rečemo, da v takem kratkem pregledu kajpak ni mogoče obsesti vsega dogajanja. Vsekakor bomo skušali biti kar najbolj temeljiti pri presoji, kaj kaže bralcem neodložljivo posredovati. Uvedbo mesečnega komentiranja pojmujejo kot del uredniške politike, ki nam narekuje: nenehno vzpostavljati most med občinski in celotno jugoslovansko družbeno skupnostjo.

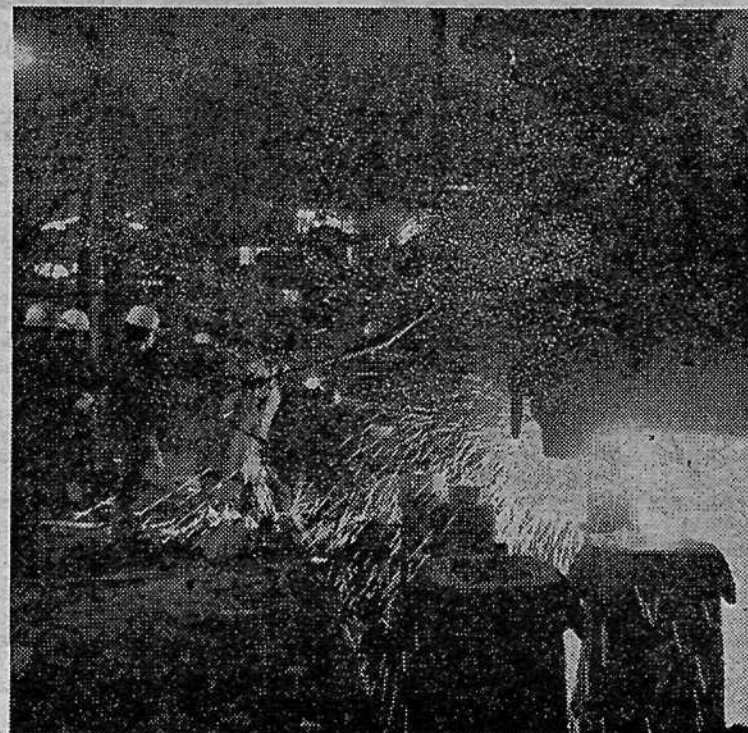
PO PROSLAVAH IN MANIFESTACIJAH

Po majskem obdobju, ko je bila misel naše samoupravne skupnosti intenzivno usmerjena v preteklost, ko smo snovali sklepe, kako iz osvobodilnih vzorov in bojev črpati vzpodbudo za današnja in jutrišnja dejanja, nas je v juniju zgrabila pragmatična stvarnost. Tostran mnogih ljudskih zborovanj, proslav, odkritij spomenikov, praznovanj OF, prvega maja, tridesetega rojstnega dneva osvoboditve in dneva mladosti — v občini Ljubljana-Center so dosegle te manifestacije izjemno koncentracijo — se je začela spopadati naša družbena skrb s čistimi konkretnimi problemi obstanka in razvoja. K takšneemu poteku življenja je nemalo prispevala okoliščina, da je bilo hkrati sklenjeno prvo leto, kar smo imeli deseti kongres ter republiške in pokrajnske kongrese ZK in se nam je na vseh ravneh pobudil premislek, koliko vsega tistega, kar smo se na kongresih dogovorili, smo tudi dejansko storili in izpolnili.

Na 12. seji predsedstva CK ZKJ je uvodni referent Roman Albreht prikazal, kako so se izpolnile ustavne in kongresne težnje v bančnem, denarnem in kreditnem sistemu. Čeprav je bilo v letu dni na tem bojišču veliko storjenega, je žal vendar res, da si še zmerom odkljuje mo navidezen družbeni kapital in kredit s tiskanjem denarja; da s tem denarjem še vedno napajamo družbeno reprodukcijo, ustvarjamo dodatno akumulacijo, pokrivamo nepokrite investicije ter plačujemo izgube in proračunske primanjkljaje. Ni se še dovolj uveljavila edina ustrežna praksa, da bi gospodarske izgube krili z dejanskimi materialnimi

sredstvi v okviru dohodkovnih odnosov. Takšna denarna politika spodkopuje gospodarsko stabilizacijo! Neodgovorno ravnanje z denarjem je ena izmed oblik tehnokratizma, ena izmed oblik odtujevanja sredstev združenemu delu. Še zdaleč ni izpolnjena ustavna in kongresna težnja, da morajo delavci obvladati tudi monetarni sistem in denar. Res je, da nastajajo pri prenosu denarniške politike z ramen države na ramena združenega dela precejšnje organizacijske in druge težave, toda te težave niso nepremostljive. Šele ko bo emisija zastavljena tako, da se bo prek nje uveljavljala samoupravni družbeni vpliv na proizvodne in poslovne akcije ter na materialna gibanja sploh, šele takrat bomo uspešneje gospodarili in najdeno pravo zdravilo zoper inflacijo.

V naši občini je osredotočenih veliko denarnih zavodov; samoupravne in tudi družbeno-politične organizacije morajo napeti vse sile, da bodo v bankah povečale svoj vpliv. Še ena utegne bolj kot katerokoli občino zadeti očitke, da banke še niso servis združenemu delu, da še niso pravi pomočniki in svetovalec samoupravnim subjektom, ki s svojimi žulji ustvarjajo sredstva in jih imajo tedaj pravico po svoji volji in načrtih tudi dalje vlagati in oplajati. Menimo, da je javlov izgovor, češ, občinske kompetence ne sežejo v banke, ki so republiškega ali celo zveznega ranga. Tudi, če kdo tako misli, to ne sme uspravati občinske zavesti in odgovornosti. Prav tu, z organiziranim občinskim posegom se mora začeti lomiti praksa, da so banke nekakšna supersila, ki ima v rokah škarje in platno: tak mogočen korjač bo nekoč — upajmo, da ne šele čez mnoga leta — samo združeno delo.

GIBANJE V ZAVESTI IN AKTIVNOSTI SUBJEKTIVNIH SIL

Ves junij se je intenzivno povečevala aktivnost socialistične zveze, zveze komunistov, sindikatov in drugih družbenopolitičnih organizacij, da bi se še bolj udeležila pokongresna ocena, ki jo je zelo nazorno podal konec prejšnjega meseca Stane Dolanc. Še pred poletnimi dopusti je bilo treba urediti položaj, o katerem je Dolanc dejal, »da je zrel za sprejetje zakonov o združenem delu, o družbeni lastnini in družbenem načrtovanju.« Po kongresih so bili pač doseženi izdatni premiki v zavesti, da smo socialistična samoupravna skupnost, da v tej skupnosti ni prostora za sebična ravnanja, za negovanje egoističnih interesov, češ, briga me samo moja republika, moja občina, moja tovarna. Povečala se je enotnost delavskega razreda, povečala učinkovitost socialistične zveze — fronte in gibalov vseh naprednih sil. Nadaljuje se odločen boj zveze komunistov zoper ostanke predkonkretnih sektaskih pojmovanj o vlogi socialistične zveze. V zadnjem letu je bil storjen velik napredek v marksističnem izobraževanju in sploh v organiziranju ideološkega dela. Skozi politične šole v mestih in občinah ter pri centralnih in pokrajinskih komitejih je šlo okoli 50 tisoč članov ZK.

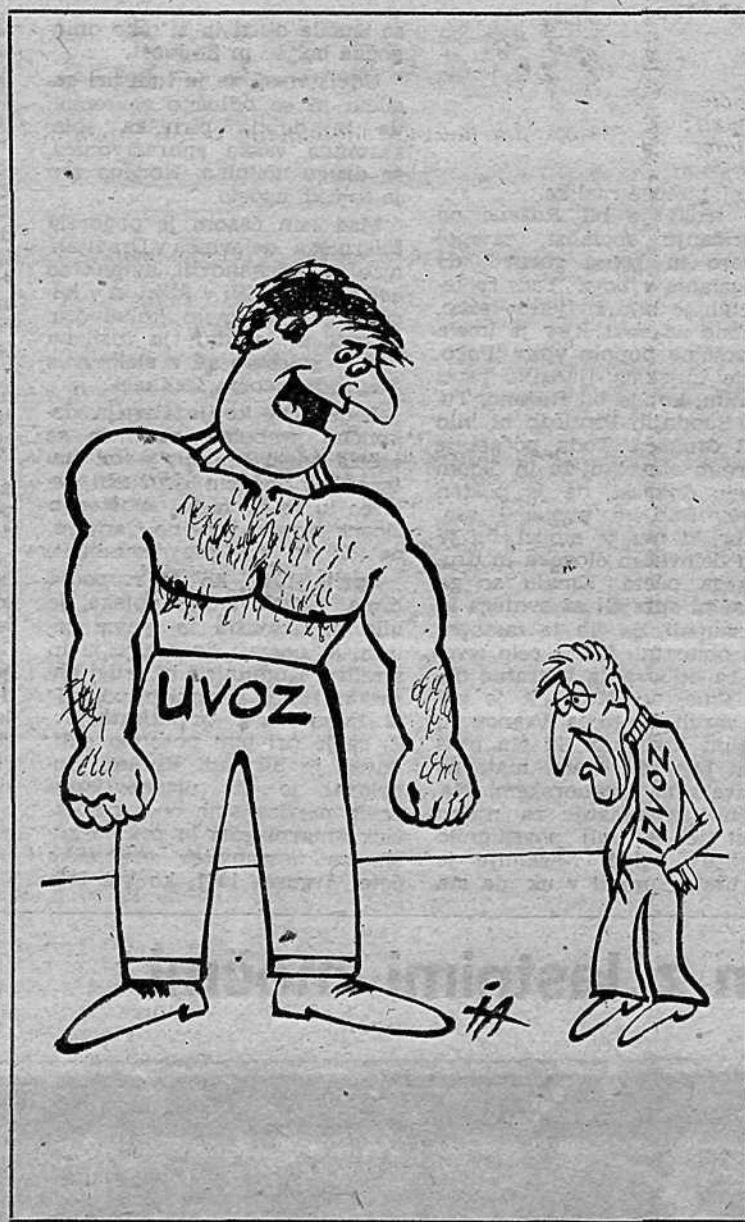
Poglavitni cilj vsega političnega dela mora biti utrjevanje našega samoupravnega sistema; učinkovitost delegacij in delegalov, zlasti tista učinkovitost, ki se kaže v vzpostavljanju pristnejših stikov delegacij s samoupravno bazo — z delavci in delovnimi ljudmi. V prejšnji številki Dogovorov smo zapisali nedvoumno ugotovitev, da ti stiki v naši občini, ki zaposluje v 870 OZD nad 58 tisoč ljudi, še niso tako učinkoviti, kot bi morali biti. Kolikor smo mogli zvedeti, se to stanje v juniju ni zboljšalo, morda smo celo nazadovali, navzile zboljševanju informiranja in drugih organizacijskih oblik. To terja od nas, da bomo po dopustniškem predahu spet okrepiji politično delo, da bomo v opažanju slabosti, in kritiki in zboljševalnih predlo-

gih konkretnosti, nepopustljivejši. Socialistična zveza, vsak njen organizacijski člen v delegacijah ter znotraj TOZD in interesnih skupnosti bo moral širše odpreti politične oči ter biti v dejanju nenehno prisoten.

KAKO JE Z GOSPODARSTVOM?

Na vseh ravneh ugotavljamo, da trenutno Jugoslavijo najbolj tarejo poslabšajoča se zunanjetrgovinska bilanca, ne pokrite investicije, nelikvidnost, inflacija, divjanje cen... Ljubljanske občine so imele konec marca »ugotovljenih za 44 milijonov dinarjev nepokritih investicij. Čeprav to skupni samo pol odstotka od skupnih naložb, je vsota vendar znatna, razen tega pa je na dlani, da je bilo pri ocenjevanju marsikaj pogledano skozi prste. Prepričani smo, da se bo stanje začelo popravljati šele takrat, ko bomo začeli konkretno navajati: ta in ta OZD ima toliko in toliko ne pokritih investicij, vzroki za to pa so takšni in takšni. Zaradi konkretnih podatkov se bo tudi pokazalo, kje neutemeljeno v dražjo blago in kdo je dejanski žrtve podražitev. Če bomo tako ravnali in poslednje uporabili sankcije, se bo položaj verjetno kmalu popravil, tako da bo prenehal sedanjí žalostni izračun: vsak zaposleni jugoslovani je zdaj zadolžen za štiri povprečne mesečne plače samo zaradi nepokritih investicij.

Res je, da investiranje pospešuje proizvodnjo. Toda velika proizvodnja je koristna samo v načelu. Proizvedeno blago je treba prodati. Kako je to težko, nas poučuje sedanjí zunanjetrgovinski položaj. Naš izvoz se giblje močno pod letošnjimi načrti, hkrati pa uvoz dokaj nekontrolirano raste. Na tujih trgih nismo konkurenčni, predragi smo. Zato podjetja, ki prodajajo doma, kjer je navzile padanju kupne moči dinarja še vedno dovolj denarja. Toda ob tem se vse premalo zavedamo, koliko uvoženega re-produkcijskega materiala tako prodajamo za dinarje in kako se zategadelj naš zunanjetrgovinski primanjkljaj hitro veča. V Nemčijo, Avstrijo, Italijo in Francijo izvozimo samo še ka-

kih 25 odstotkov vrednosti, kolikor iz teh dežel uvozimo. Znatno del krivde za to stanje zadeva občine, ki bi morale olajšati davek od izvoženega blaga, pa tega niso storile. Kolikor vemo, tudi naša občina ni gledala te zahteve toliko ažurna kot bi bilo treba.

V takšni situaciji je ZIS junija hitro ukrepal — žal, toda nujno, na administrativnem način. Smisel njegovih taktičnih ukrepov, ki jih tu ne moremo podrobneje opisovati, je v

tem, da bo močnejši izvoznik pridobil tudi večje pravice na uvoz. Strateške naloge pa slej ko prej ostanejo nespremenjene: stalno prilagajanje cen re-alnemu tečaju dinarja, ustrežna izpeljava carinskih povračil, ugodnejši izvozni krediti, razbremenjevanje izvoznikov družbenih dajatev, ustreznejše dogovarjanje in načrtovanje na vseh ravneh.

Predvsem zadnje je na tej občutljivi fronti našega združenega dela najnujnejše.

evidentiranih v vprašalniku, upoštevali načine zbiranja sredstev, tako v krajevni skupnosti sami kot iz drugih virov. Seveda pa se je treba zavedati, da nove kapacitete teh domov ne bo mogoče graditi tu, v KS Kolodvor, saj nima več prostih zazidljivih površin, temveč v sosednjih krajevnih skupnostih ali celo občinah. Poleg obstoječih in projektiranih domov, za ostale se ponuja vrsta cenejših in hitreje uresničljivih možnosti.

DOM NAJ BO DOMA!

Zavedati se je treba nujnosti iskanja ustreznih stanovanj za posamezne primere, ki so že prav kričeči. Vseh zaenkrat ne bo mogoče rešiti, vendar bomo s prioriteto, ki temelji na dejanskem stanju, dane možnosti bolj učinkovito izkoristili. Tu zopet velja pripomniti, da beseda krajevnih skupnosti pri reševanju stanovanjske problematike še zdaleč ne zaleže toliko, kot bi morala. Torej je tu zopet primer, kjer bomo morali zastaviti prizadevanja za uveljavljanje določil ustave.

Izkušnje drugih mest, predvsem drugih jugoslovanskih republik kažejo, da je na področju oskrbe ostarelih izredno pomembna pomoč otrok in mladine. Med njimi se namreč vzpostavijo bistveno drugačen odnos, kot pa je to možno, če delo opravljajo profesionalci. Pomembno je namreč s psihološkega vidika, saj na tak način oskrbovani, čeprav slabše pokreteni, le ne izgubi stika z življenjem, saj mu ta mladina nadomestuje svoje lastne otroke ali vnuke. Poleg tega pa je to lahko tudi del vzgoje mladih, saj se tako v njih krepi humanost do sočloveka in pa odnos do družbene skupnosti.

In ne nazadnje — potrebno bo še bolj vključiti v to delo Rdeči križ, Zvezo borcev, Socialistično zvezo, Zvezo socialistične mladine in vse druge družbenopolitične in družbene organizacije na terenu.

TONI PERIČ

Dober večer, dragi Dogovoril! Zivelil! Prišel sem naravnost iz bifeja in sedel za pisalno mizo, ki jo pri nas, Horvatovih, vselej predstavlja majhna gajba, v kateri od pomladi prinašam svojim otrokom sveže jagode z babičinega vrta. Nocoj je vaš Vene doživel veselje o bifeju in kritiko doma, ali boljše povedano: v procesu domačega življenja, kakor sem to velikokrat slišal od svojega pokojnega direktorja (ki je kot človek še vedno živ), ki je stalno ponavljal, da smo v procesu dela vsi enaki. Zato vas vprašam, ali so in zakaj so, če sploh lahko so, ti procesi domačega življenja. Ali smo mi, dragi Dogobori, narod enotnosti, narod, ki so mu tuje tudi samo misli na diskriminacijo? Uh, kakšna beseda je to — diskriminacija. Naj jo vzame vrag. Toda prav ona me je zgrabila, brž ko sem prestopil prag svoje hiše. Najprej me je zgrabila z zobmi, izgovarjajoč besedo za besedo: Ali je to, Vene, moralno, ali je sploh moralno biti tako pozno v bifeju, ko pa se ve, da se proces domačega življenja začneja takrat, ko ljubljanska televizija reče lahko noč, dragi gledalci. Ti pa prihajaš takrat, ko petelin opominjajo, da je konec domačega življenja oziroma njegovega procesa življenja. Pogledam dotično diskriminacijo naravnost v oči, pa vidim, da so mi njeni obrisi znani, kakor da sem jo nekje že srečal, vendar ne vem natančno, ali sem jo srečal v procesu domačega življenja li v procesu dela, morda pa sem jo srečal v obeh procesih, zato ji tudi sam rime besedo za besedo: »Torej, tovariš, ca, vi ste zagotovo diskriminacija moje, uh, moje zavesti, uh, uh, nič nisem zagrešil, kar bi bilo v nasprotju z igranimi pravili v procesu domačega življenja in tudi ne v delovnem procesu. Danes tovarišica D, sem delo opravil v redu, a v proces domačega življenja se nisem vključil zato, ker sem moral prej biti v procesu družbenopolitičnega življenja, nato v procesu delavskega življenja in nazadnje še v procesu tovariškega življenja. Ti procesi, uh, uh, se ne končujejo niti z začetkom niti s koncem televizijskega programa, že tako zelo bledega na ljubljanski TV, niti, tovarišica D, s petelini, marveč traja, dokle trajajo dnevi redi. Jaz pa nisem kriv, če je bil današnji dnevni red na vseh ravneh in v vseh procesih tako dolg, da sem jaz prebudil peteline, a petelini tebe oziroma sem jaz petelin ti ti diskriminacija, lahko pa je tudi narobe. Ravno briga me, spo-grem.

Tovarišica D skoči kakor z vrela vodo polita in samo sikne »Baraba, boš že še videl, s kom imaš opravka.« Naredi dva, tri korake, vzame piščalko in pihne vanjo kot moj pokojni vodni!

RAPORT NAVADNEGA OBČANA

Morala

I. klase (naj mu bo lahka ta naša zemljica, umri je pred letom ali dvema, vendar je bil človek in pol), da so mi ušesa zaplesala od slabe volje. Od silnega piska so poskakali vsi člani naše sestavljene organizacije združenega dela, delovna organizacija »pomivalka posode«, potem delovna organizacija »porabnik denarja«, potem delovna organizacija »bilo pa minilo« in seveda tudi tista tovarišica D, ki jo pri nas poznamo kot »delaj in molči«. Stopili so v vrsto kot na povelje in »pomivalka posode« pravi: »Torej spet nov incident. Družbena kritika ne pomaga Ven z njim. Združeno domače življenje take obsoja in jih n sprejema.« (Uh, nesramnica, pa ravno nteraj sem ji kupil nove kopalke, ker je komaj izdelala razred). Za njo se oglasi delovna organizacija »porabnik denarja« oziroma njen delegat: »Strijam se. Ta tovariš je nepopoljšljivo. Ven z njim. To je moralna skušnjava.« »Bilo pa minilo« se malo zamisli in pristavi: »Ni tako, tovariši. Tudi z menoj ste naredili nekaj podobnega. Kar spomnite se.« (»Uh, mater, to me ona, moja taščica, tako lepi kritizira, zaradi mojega predloga, da ji omejimo samoupravne pravice delavca v domačem življenju, ker je nekoč nekaj bila zdaj pa to ni več. Prav tako mi postane slabo, ko »porabnik denarja« predlaga, da me izločijo iz združenega procesa domačega življenja, četudi mulce ve, da mu vsakega pravega v mesecu stisnem žepnino za njegovo punco.) Tovarišica D pa doda samo to le: »Mislim, da ti je vse jasno. Ven. Razlog: nemorala. Zbogom.« Gledam ta cirkus, tovariši Dogovoril. Gledam, verjeti pa ne morem, da se vse to dogaja prav pred tovarišem Venetom kakor na filmu. Ko vidim, da zares vse tako teče kakor v filmu, rečem na ves glas: »Kdor toži, ne more tudi soditi. Kje je sodišče?« A tovarišica D, ko začuje besedo sodišče, nadaljuje z veliki mirnejšim tonom: »Pa se vendar ne boš pritožil na sodišče? Potegnil bi debelejši konec. Kajti na podlagi člena XY našega samoupravnega sporazuma je opijanjanje kršitev delovne, družbene, politične, patriotske, moške, kolektivne in drugih sto odgo-vornosti. Ti pa si pijan prišel na koncu procesa domačega življenja. To seveda ni dobro. Če želiš, lahko greš tudi na sodišče na naše samoupravno sodišče.«

Pogledam v strop in rečem sebi in prek sebe tudi vam, dragi Dogobori. »E, moj Vene boljše je biti do petelinovega petja z lju-bico kakor pa v bifeju. Pri ljubici postaneš ljubimejši, nežnejši, iz bifeja pa prideš zaudarjajoč po pijaci. Sprejmite to kot recept, kakor sem to sprejel jaz.«

Veliko pozdravov vaš posebnim dopisnik, veliki hišnik, pa majhen član v procesu domačega življenja

VERNE HORVAT